

Pers en Voorlichting

Hof van Justitie van de Europese Unie
PERSCOMMUNIQUÉ nr. 60/22
Luxemburg, 7 april 2022

Arrest in zaak C-249/21
Fuhrmann-2

Elektronisch gesloten overeenkomst: om rechtsgeldig door zo'n overeenkomst te worden gebonden, moet de consument louter uit de woorden op de bestelknop ondubbelzinnig kunnen afleiden dat hij, zodra hij deze knop aanklikt, een betalingsverplichting aangaat

Fuhrmann-2 is een vennootschap naar Duits recht die eigenaar is van Hotel Goldener Anker in Krummhörn-Greetsiel (Duitsland). De kamers van dit hotel kunnen onder meer worden geboekt via de website www.booking.com, een platform voor het online boeken van accommodatie. Op 19 juli 2018 heeft B., een consument, deze website geraadpleegd om te zoeken naar hotelkamers in Krummhörn-Greetsiel voor de periode van 28 mei 2019 tot en met 2 juni 2019. De zoekresultaten bevatten onder meer de kamers van Hotel Goldener Anker. B. heeft vervolgens op de afbeelding van dat hotel geklikt, waarna de beschikbare kamers werden weergegeven alsmede aanvullende informatie over onder meer de faciliteiten van het hotel en de prijzen die het hotel voor de gekozen periode aanbood. B. besloot vier dubbele kamers te boeken en heeft, na op de knop „Ik ga boeken” te hebben geklikt, zijn persoonsgegevens en de namen van de andere gasten ingevuld alvorens te klikken op een knop met de woorden „Voltooi boeking”. B. is op 28 mei 2019 niet in Hotel Goldener Anker verschenen.

Fuhrmann-2 heeft overeenkomstig haar algemene voorwaarden B. annuleringskosten van 2 240 EUR in rekening gebracht en hem een termijn van vijf werkdagen gegeven voor de betaling van dat bedrag. B. heeft het gevorderde bedrag niet betaald. Fuhrmann-2 heeft daarom bij het Amtsgericht Bottrop (rechter in eerste aanleg Bottrop, Duitsland) beroep ingesteld tot invordering van dat bedrag.

Deze rechterlijke instantie wil van het Hof van Justitie het volgende vernemen: moet ter beantwoording van de vraag of in het kader van een bestelproces waarbij op elektronische wijze een overeenkomst op afstand kan worden gesloten, een op de bestelknop of soortgelijke functie aangebrachte formulering, zoals de formulering „Voltooi boeking”, „overeenkomt” met de woorden „bestelling met betalingsverplichting”, uitsluitend worden uitgegaan van de woorden op die knop of moet ook rekening worden gehouden met de omstandigheden van het bestelproces?

In het arrest van vandaag brengt het Hof het volgende in herinnering: volgens richtlijn 2011/83¹ moet de handelaar, wanneer een overeenkomst op afstand op elektronische wijze via een bestelproces wordt gesloten en een betalingsverplichting voor de consument met zich meebrengt, deze consument, ten eerste, onmiddellijk vóór het plaatsen van de bestelling de essentiële informatie over de overeenkomst verstrekken en, ten tweede, hem er uitdrukkelijk over informeren dat hij door de bestelling te plaatsen een betalingsverplichting aangaat.

Wat deze laatste verplichting betreft, valt uit de bewoordingen van richtlijn 2011/83 op te maken dat **op de bestelknop of soortgelijke functie een goed leesbare en ondubbelzinnige**

¹ Richtlijn 2011/83/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2011 betreffende consumentenrechten, tot wijziging van richtlijn 93/13/EEG van de Raad en van richtlijn 1999/44/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van richtlijn 85/577/EEG en van richtlijn 97/7/EG van het Europees Parlement en de Raad (PB 2011, L 304, blz. 64).

vermelding moet worden aangebracht waaruit blijkt dat het plaatsen van de bestelling voor de consument een verplichting inhoudt om de handelaar te betalen. Hoewel de richtlijn de formulering „bestelling met betalingsverplichting” noemt, blijkt uit de bewoordingen ervan ook dat deze formulering een voorbeeld is en dat **de lidstaten de handelaar mogen toestaan een andere overeenkomstige formulering te gebruiken, mits deze ondubbelzinnig aangeeft dat er een betalingsverplichting ontstaat.**

Wanneer dus, zoals in dit geval, een nationale regeling tot omzetting van richtlijn 2011/83, net als de richtlijn zelf, geen precieze voorbeelden van overeenkomstige formuleringen bevat, zijn de handelaren vrij in hun keuze van de te gebruiken woorden, mits uit die woorden ondubbelzinnig blijkt dat de consument een betalingsverplichting aangaat zodra hij de bestelknop of soortgelijke functie aanklikt.

Het Hof voegt hieraan toe dat uit de bewoordingen van richtlijn 2011/83 ook duidelijk volgt dat **de betrokken formulering op de knop of de soortgelijke functie moet staan. Dit betekent dat, om te beoordelen of de handelaar heeft voldaan aan zijn verplichting om ervoor te zorgen dat de consument bij het plaatsen van zijn bestelling uitdrukkelijk erkent dat deze een betalingsverplichting inhoudt, alleen rekening mag worden gehouden met de woorden op die knop of soortgelijke functie.**

Tegen deze achtergrond zal de verwijzende rechter met name moeten nagaan of de term „boeking” in het Duits, zowel in de omgangstaal als in de ogen van de normaal geïnformeerde en redelijk omzichtige en oplettende gemiddelde consument, noodzakelijkerwijs en stelselmatig in verband wordt gebracht met het ontstaan van een betalingsverplichting. Zo niet, dan zal moeten worden geconcludeerd dat de uitdrukking „voltooi booking” dubbelzinnig is en dus niet kan worden beschouwd als een formulering die overeenkomt met de woorden „bestelling met betalingsverplichting” in artikel 8, lid 2, tweede alinea, van richtlijn 2011/83.

NOTA BENE: De prejudiciële verwijzing biedt de rechterlijke instanties van de lidstaten de mogelijkheid, in het kader van een bij hen aanhangig geding aan het Hof vragen te stellen over de uitlegging van het recht van de Unie of over de geldigheid van een handeling van de Unie. Het Hof beslecht het nationale geding niet. De nationale rechterlijke instantie dient het geding af te doen overeenkomstig de beslissing van het Hof. Deze beslissing bindt op dezelfde wijze de andere nationale rechterlijke instanties die kennis dienen te nemen van een soortgelijk probleem.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst](#) van het arrest is op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170

Beelden van de uitspraak van het arrest zijn beschikbaar via "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106